

Dagmar Hersoms tale i Dansk Kvindesamfund

Taler

Dagmar Hersom
Kvindesagsforkæmper

Sted

København

Omstændigheder

Talen blev holdt som foredrag i Dansk Kvindesamfund og er trykt i tidsskriftet *Kvinden og samfundet* nr. 52, årgang 16, d. 24/12/1900.

Om Tilsynet med Plejebørn

Det var om Tilsynet med Plejebørn paa Frederiksberg og Omsorgen for disse, jeg gerne i Aften vilde fortælle Dem lidt. Hvorledes det er i København, paa Landet eller i Provinsbyerne, derom skal jeg ikke udtale mig, da jeg ikke kender noget dertil, derimod vil jeg fortælle Dem lidt om Frederiksberg, hvor jeg har virket, siden Loven om Tilsynet med Plejebørn gik igennem. Som De maaske ved, blev Loven stadfæstet den 20. Juli 1888 og traadte i Kraft den 24. Juli s. A. Fru Glørfeldt og jeg blev ansat som tilsynshavende, hun i det østlige og jeg i det vestlige Distrikt under Frederiksberg Kommune med en Gage hver af 300 Kr. om Aaret fra 1. August 1888. Vi sorterer under Sundhedskommissionen, og vor nærmeste overordnede er Stadslæge, Dr. med. Neumann, i hvem vi har en uvurderlig Støtte ligesom i Sundhedskommission — og — Politiassistent Werner. Stadslægens Dygtighed og Elskværdighed har hjulpet mig ud over mange Vanskeligheder, thi hvor let det end kan se ud for den udenforstaaende, saa kan De tro, det kan mangan Gang have sine store Vanskeligheder at gøre Ret og Skel til begge Sider. Posten som tilsynshavende er opsigelig fra begge Sider med mindst 1 Maanedes Varsel, hvorhos Sundhedskommissionen i Tilfælde af, at den tilsynsførende efter Kommissionens Skøn ikke opfylder sine Pligter, kan ophæve Forholdet uden Varsel. Tilsynet føres til Barnets 14. Aar og ingen maa mod Betaling have noget Barn i Pleje uden Sundhedskommissionens Tilladelse, som til enhver Tid kan tages tilbage. Til Personer, som faar Understøttelse af Fattigvæsenet samt straffede Personer, gives der ikke Tilladelse. Alt, saasom Bopælsforandring, Plejeforholdets Ophør, Barnets Sygdom, Død etc. skal meldes til den tilsynsførende inden 24 Timer og tillige skal der gives Oplysning

om Stedet, hvortil Plejebarnet henflyttes, dersom det skifter Pleje. Findes Plejen ikke forsvarlig og indtræder der efter Advarsler ingen Forbedring, indstiller den tilsynshavende vedkommende Plejemoder til Fratagelse af hendes Plejetilladelse og sender denne Indstilling til Stadslægen, som efter nærmere Undersøgelse da med fornøden Paategning lader den gaa til Sundhedskommissionen. Denne har ogsaa Ret til at forlange Tilsyn med de Børn, hvem Plejeforældrene har antaget som deres eget, saavel som til Adoptivbørn saafremt Adoptionen er sket mod Vederlag. Naar en Plejemoder ønsker et Barn i Pleje, henvender hun sig paa Frederiksberg Politistation og søger Tilladelse dertil. Den under Sundhedspolitiet ansatte Overbetjent optager da Rapport om Plejeforældrene, undersøger meget nøje, hvorledes deres Liv nu føres og hvorledes det tidligere har været ført, derefter undersøger Stadslægen Hjemmet, og efter at baade Stadslæge og Politiassistenten har afgivet deres Erklæringer, gaar Sagen til Sundhedskommissionen. Gives Tilladelsen, møder vedkommende Plejemoder efter Tilsigelse paa Politistationen, hvor hun faar en trykt Tilladelse med hendes Navn og Løbenummer samt Anvisning til Plejebørns Behandling. Dersom Tilladelsen lyder paa et bestemt, navngivet Barn, gælder den kun for een Gang; lyder den derimod paa et Barn i Almindelighed, kan hun uden ny Tilladelse faa saa mange Plejebørn, hun vil. Efter modtagen Tilladelse har hun at melde sig hos den tilsynshavende inden 24 Timer, hvor hun saa bliver indført i vore Protokoller og Rapportbøger, thi hvert Besøg bliver nemlig indført deri med Angivelse af alt, Renlighed, Besøgenes Antal med Dato og hvorledes hele Plejeforholdet er.

For at faa den fornødne Autoritet har vi Politiskilt, hvilket jo for os har den store Fordel, at vi i Tilfælde af Mishandlinger eller lign. straks kan fjerne Barnet fra Plejen. Der kan idømmes Mulfter for Overtrædelser, f. Eks. dersom Vedkommende, som har et Barn i Pleje, ikke melder sig til den tilsynsførende. Bøderne kan efter Loven gaa op til 400 Kr.; for mindre Forsømmelser som den ovennævnte, er det almindelige fra 5 til 20 Kr. og dette sker ret hyppigt. Vedkommende bliver da indkaldt for Straffedommeren, som bestemmer Bødens Størrelse. For Mishandlinger og sligt kan der idømmes Vand og Brød Straf. Saasnaar en Plejemoder staar under Tilsynet, tilser den tilsynshavende Barnet, og man kan godt sige, at der i visse Retninger bliver passet bedre paa Plejebørn end paa Folks egne Børn, idet der nøje bliver set efter, om Ryg og Ben ere [sic] lige, om der er nogen engelsk Syge ell. lign. Er der noget i Vejen kommer Barnet

straks under Lægebehandling.

Jeg for min Part gaar nu hele Dagen om paa Tilsyn; hvert Barn bliver ofte afklædt og eftersat, selvfølgelig gælder dette mest for de mindre Børns Vedkommende, dog er det ikke udelukket, at vi ogsaa efterse de store Børn, dersom vi mener, der er Grund dertil. Mange kan jo mene, at det maatte føles som en besværlig Gerning, men jeg maa sige, at jeg altid har været glad for den, da jeg virkelig holder af mine Plejebørn og gerne efter Evne vil mildne paa de ublide Kaar, de i Følge deres Fødsel er underkastet. Vi, som kommer fra de gode og velsituerede Hjem, hvor vi har tilbragt en lykkelig Barndom, kan vist næppe sætte os ind i, hvad det vil sige især da for de større Børn ikke at have et virkeligt Hjem og Forældres Omsorg i det daglige Liv, og godt er det jo derfor, der er kommen en Lov om Tilsyn med Plejebørn. Vi har, om jeg saa maa kalde det, sigtet alle Plejehjem og mener saaledes, at alle de, som kan kaldes for mindre gode, enten ikke har faaet Tilladelse eller har mistet deres Tilladelse, og jeg kan sige, at alle de, vi har for Tiden, virkelig kan regnes for gode og paalidelige. Mange af vore Plejeforældre holder lige saa meget af Plejebarnet, som om det kunde være deres eget Barn; og jeg kunde, dersom der var Tid til det, fortælle Dem mange rørende Eksempler paa deres Sorg, naar Moderen enten selv tog Barnet paa Grund af Giftermaal eller de paa anden Maade mistede det. Vi begyndte som sagt vor Virksomhed 1ste August 1888, og fra den Tid til i Dag har ialt 1230 Plejemødre faaet Tilladelse; men det er jo langt fra, at de alle har Plejebørn. I 1899 har jeg tilset 232 Børn hos 192 Plejemødre, og De kan forstaa, det er ikke saa lille et Arbejde, der er præsteret, naar jeg fortæller Dem, at jeg i Aaret 1899 har aflagt 4,110 Besøg, hvoraf de fleste paa 4.-5. Sal. Dermed er ikke ment, at jeg har aflagt lige mange Besøg hos hvert Barn; det er meget forskelligt, nogle tilser jeg hver Dag, endog 2 Gange om Dagen, dersom Barnet er sygt, andre, hvor Forholdet gør, at det ikke behøves, sjældnere. Jeg kan ikke opgive dem Tal for min Kollegas Vedkommende, men hendes Arbejde er jo omtrent som mit. Hvert Aar i Januar indgiver vi Beretning til Overøvrigheden om hele vor Virksomhed i det forløbne Aar, Plejeforholdet, Besøgenes Antal, Dødeligheden etc. I mit Distrikt var der kun 12 Børn døde, ikke noget stort Antal, naar man tænker paa, at de fleste er ganske spæde Børn. Denne Indberetning hvert Aar er et meget stort og besværligt Arbejde, idet man maa gennemse Rapporten over hver eneste Plejemoder fra 1888. Arbejdet vokser jo stadigt, men vor Gage er nu ogsaa bleven forhøjet til det dobbelte. Som jeg før

anførte, bliver der taget Rapport over hver Plejemoder, som søger Sundhedspolitiets Tilladelse til at have Plejebørn.

Efterfølgende Tabel viser Forholdet i mit Distrikt igennem de 11 Aar, jeg har virket som tilsynshavende.

Tabellen fremgår af udgivelsen i Kvinden og Samfundet.

[I] 1899 var Antallet af fungerende Plejemødre 267, Plejebørn 283.

Foruden at være tilsynshavende med Plejebørn er jeg tillige tilsynshavende ved Frederiksberg Fattigvæsens Plejehjem, et midlertidigt Optagelseshjem for Børn, som enten er helt hjemløse eller som blot for en Tid, naar Moderen er kommet hjem fra Hospitalet eller sligt, savner Pleje i Hjemmet. Det ene ligger paa Kronprinsensvej, hvor vi har lejet en Villa med Have og et Stykke Markjord, hvor Børnene i deres Fritid kan færdes i fri Luft, og hvor hver har sit lille Stykke Jord, som de har Lov at raade over, grave og saa i. Dette Hjem er for Drengene og er beregnet paa 24 — for Tiden har vi 16. Der er en gift Bestyrer.

Det andet Hjem er for Piger, og der har vi en Bestyrerinde. Hjemmet er den tidligere Inspektørbolig paa Frederiksberg Hospital, som nu er indrettet til Bolig for 16 Piger; for Tiden har vi 14 Børn der. Der er ogsaa Have, og at Børnene befinder sig i højeste Grad vel paa begge Hjemmene beviser dette, at de altid i deres Fritid besøger Hjemmene, og selv som voksne Mennesker stadigt kommer derud. Direktøren for Frederiksberg Hospital og Fattigvæsen er min Chef. Ja, saa har jeg kun det at sige til Slutning, at som De maaske ved, blev der oprettet et Hjem for spæde Børn fra Fødslen til 2 Aars Alderen. Saalænge vilde man beholde Barnet, og Betalingen var 10 Kr. om Maaneden for hvert Barn. Hjemmet laa paa Østre Fasanvej Nr. 12 i en temmelig stor Villa med en dejlig Have og var beregnet paa 16 Børn; det var i alle Henseender vel og praktisk indrettet. En Sygeplejerske var Bestyrerinde og foruden hende var der 3 Sygeplejersker, tror jeg nok. Børnene blev hver Dag tilset af Lægen, men trods alt dette var og blev det hjemsøgt af Sygdom og Dødsfald; det blev lukket et halvt Aar og saa atter aabnet, men desværre vedblev Sygdommen; endelig blev

det ophævet, og man ser da her, ligesom Erfaringen viser fra andre Steder, at selv under de gunstigste Forhold er det ikke heldigt at hobe mange spæde Børn sammen.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Foredrag, Kvindebevægelsen

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/dagmar-hersoms-tale-ved-dansk-kvindesamfund>